

Відгук
офіційного опонента на дисертаційну роботу
Галкіна Василя Васильовича
«Формування результативності державного регулювання виробництва
продукції сільського господарства», подану на здобуття ступеня доктора
філософії в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
за спеціальністю 051 «Економіка».

1. Актуальність обраної теми дослідження.

Актуальність державної участі у регулюванні виробництва продукції сільського господарства на сучасному етапі пояснюється створенням умов для ефективної діяльності виробників, нарощування обсягів виробництва та підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках аграрної продукції. Державна підтримка товаровиробників в європейських та інших країнах у світлі сучасних інтеграційних процесів (створення зони вільної торгівлі (ЗВТ) з Європейським Союзом (ЄС)) створює суттєві загрози для розвитку аграрної галузі в Україні, також існує потреба у підтримці та стимулюванні виробничої діяльності сільгосптоваровиробників з боку держави із урахуванням впливу збройних конфліктів, пандемії COVID-19 та зміни клімату.

Особливої уваги набуває дослідження бюджетного фінансування сільськогосподарського виробництва як одного з напрямів державного регулювання. Необхідність державного регулювання сільськогосподарського виробництва пов'язане передусім із диспаритетом цін на промислову і сільськогосподарську продукцію, а також із впливом природно-кліматичних умов.

Вторгнення росії в Україну загрожує глобальній продовольчій безпеці. Міжнародне співтовариство має діяти для того, щоб упередити найбільшу продовольчу кризу в історії, а також соціальні, економічні та політичні потрясіння, які можуть бути її результатом.

Вироблення стратегії розвитку аграрного сектора економіки, в тому числі сільськогосподарських товаровиробників, створення ефективної системи управління забезпечить захист аграріїв від кризових явищ.

Залучення зовнішніх інвестицій у землю призведе в подальшому до збільшення показників виробництва сільськогосподарської продукції, поліпшення родючості ґрунтів та підвищення конкурентоспроможності підприємств сільського господарства на національному та іноземних ринках.

З огляду на вищевикладене, дослідження теоретичних засад, методичних підходів і практичних механізмів державного регулювання виробництва сільськогосподарської продукції є своєчасним і науково значущим, а обрана тема дисертаційної роботи має вагоме теоретичне та прикладне значення.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційне дослідження виконано згідно з планами науково-дослідної роботи Миколаївського національного аграрного університету і є складовою науково-дослідних робіт. В період дисертаційного дослідження сформовані висновки та напрями відносно того що зернова галузь навіть в умовах збройної агресії є однією з головних галузей економіки України за темою «Інституціональне забезпечення обліково-економічного механізму формування та розвитку суб'єктів господарювання сільських територій України» (державний реєстраційний номер 0117U005295), враховано пропозиції Миколаївського національного аграрного університету – у примітках до річної фінансової звітності, яка застосовується суб'єктами бухгалтерського обліку в державному секторі - відображаються облікові дані відносно виробництва сільськогосподарської продукції та є інформаційною базою для державного регулювання – тема «Стратегія розвитку бухгалтерського обліку та аудиту з використанням інформаційних технологій» (0117U005294).

3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність і новизна.

Мета дослідження полягає у визначенні та обґрунтуванні теоретичних, методичних та практичних аспектів економічної сутності державного

регулювання виробництва продукції сільського господарства та визначення результативності державного регулювання виробництва сільськогосподарської продукції. Широкий спектр інформаційних джерел, високий ступінь аналітичності інформації забезпечив високий рівень достовірності висновків і пропозицій та сприяв всебічному дослідженню результативності державного регулювання виробництва продукції сільського господарства.

У першому розділі роботи «Теоретико-методичні засади державного регулювання виробництва продукції сільського господарства» узагальнено теоретичні засади державного регулювання виробництва продукції сільського господарства (С.25-39), визначено важелі державного регулювання виробництва сільськогосподарської продукції (С.40-51), обґрунтовано методику оцінки результативності державного регулювання виробництва продукції сільського господарства (С. 52-68).

У другому розділі «Аналіз виробництва сільськогосподарської продукції та оцінка результативності його державного регулювання» здійснено аналіз виробництва сільськогосподарської продукції в Україні (С.69-92), визначено особливості державного регулювання виробництва сільськогосподарської продукції (С.93-122), проведено оцінку результативності державного регулювання виробництва сільськогосподарської продукції (С.123-135).

У третьому розділі «Напрями забезпечення результативного державного регулювання виробництва продукції сільського господарства» розкрито зарубіжний досвід державного регулювання виробництва продукції сільського господарства (С.136-145), аргументовано державну інвестиційно – інноваційну політику розвитку сільськогосподарського виробництва (С.146-157), обґрунтовано вплив державного контролю на результативність регулювання виробництва продукції сільського господарства (С.158-168).

З-поміж основних наукових результатів, які становлять особистий внесок дисертанта, важливо, на нашу думку, виділити наступні.

Автором удосконалено системний підхід до збереження та розвитку сільськогосподарського виробництва на основі сучасних наукових методів ведення аграрного господарства, спрямованих на пом'якшення глобальної

продовольчої кризи, обумовленої наслідками збройних конфліктів, пандемії COVID-19 та змін клімату.

У дисертації запропоновано зміцнити позиції України на світовому ринку як гаранта продовольчої безпеки шляхом підвищення продуктивності та якості продукції з доданою вартістю, розвитку інфраструктури, диверсифікації ринків збуту, вдосконалення регуляторної бази та забезпечення сталого розвитку, що має бути ключовими напрямками для досягнення цієї мети. Інвестиції в ці сфери дозволять Україні не лише зберегти свої позиції, але й значно зміцнити їх, сприяючи глобальній продовольчій безпеці та розвитку національної економіки.

Науково доведено, що обґрунтований розмір державних фінансових ресурсів та ефективний механізм їх поточного контролю мають виступати базисом оновлення матеріально-технічної бази суб'єктів господарювання приватного сектору, що, у свою чергу, є ключовою умовою підвищення ефективності розвитку сільськогосподарського виробництва.

Обґрунтовано середню нормативу державну підтримку селекції у рослинництві на 1 гектар — із врахуванням даних науково-дослідних господарств за культурними групами та узагальнених статистичних показників витрат товаровиробників.

Автором удосконалено складові елементи економічного механізму державного регулювання аграрного сектору, з урахуванням інтеграції наукових досягнень та формування сприятливого інноваційно-інвестиційного середовища, що створює умови для сталого виробництва сільськогосподарської продукції.

У дослідженні доведено доцільність застосування програмно-цільового методу для оцінки ефективності державного втручання, забезпечення контролю за використанням публічних коштів та підвищення адресності державної підтримки.

Сформульовані у дисертаційній роботі висновки є логічно взаємопов'язаними, належним чином узагальнюють результати проведеного дослідження та підтверджують задекларовані автором положення наукової новизни.

4. Практичне значення отриманих результатів

Практичне значення одержаних результатів дослідження підтверджується їх впровадженням на регіональному та підприємницькому рівнях, а також використанням результатів дослідження у навчальному процесі при підготовці курсових, кваліфікаційних робіт, звітів з навчальної, виробничої та фахової практик здобувачами вищої освіти. Зокрема, це листи управління Південного офісу Держаудитслужби в Миколаївській області (лист від 04.12.2020 № 151407-14/3531-2020); департаменту агропромислового розвитку Миколаївської облдержадміністрації (лист від 30.03.2021 № 160/02/06.2-27121); Миколаївського національного аграрного університету (лист від 04.10.2024 № 26-18/1303).

5. Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації

Обґрунтованість та достовірність підтверджується апробацією отриманих результатів дослідження на міжнародних та українських науково-практичних конференціях, публікацією у наукових періодичних виданнях інших держав та у виданнях України, які включено до міжнародних наукометричних баз. Зміст дисертаційного дослідження охоплює основні аспекти досліджуваної теми.

Результати дисертаційного дослідження опубліковано в 19 наукових працях, у тому числі: 4 публікації у наукових виданнях цитування Scopus; 4 – у наукових фахових виданнях України; 2 - у закордонних наукових періодичних виданнях; 9 – у матеріалах наукових конференцій. Публікації Галкіна В. В. в повній мірі відображають основні результати дослідження, викладені в дисертації.

6. Структура, стиль та мова дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота складається із анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел із 242 найменування та 6 додатків. Загальний обсяг дисертації становить 211 сторінок. У тексті дисертації розміщено 10 таблиць, 27 рисунків.

За своїм обсягом, структурою, повнотою викладення результатів дослідження та оформленням дисертація відповідає вимогам Наказу МОН України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12.01.2017 р. № 40 (зі змінами).

7. Дотримання академічної доброчесності

У дисертаційній роботі не виявлено порушень академічної доброчесності. У роботі наявні посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, надано достовірну інформацію про результати наукової діяльності, використані методики досліджень та інформаційні джерела.

8. Відповідність дисертації спеціальності і вимогам, що висуваються до дисертацій, які подано на здобуття ступеня доктора філософії.

Дисертаційна робота Галкіна Василя Васильовича за змістом, сформульованою метою, завданнями, висновками та науковою новизною відповідає спеціальності 051 Економіка. Дисертація подана у вигляді спеціально підготовленої кваліфікаційної наукової праці на правах рукопису, виконана здобувачем особисто, містить наукові положення, нові науково обґрунтовані теоретичні та методичні результати, які мають істотне значення для галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки та відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року (із змінами).

9. Дискусійні питання та основні зауваження попри загальну позитивну оцінку роботи, відзначаємо наявність ряду дискусійних положень та зауважень:

Даючи в цілому позитивну оцінку дисертаційному дослідженню В. В. Галкіна, котре виконано на достатньо високому науковому рівні, слід зробити певні зауваження та відзначити деякі дискусійні положення:

1. Концепції результативності державного регулювання виробництва продукції сільського господарства із урахуванням політики у сфері зміни клімату (С. 36-39), доцільно було б доповнити детальнішим аналізом вітчизняних та закордонних теорій та концепцій державного регулювання виробництва продукції сільського господарства.

2. У другому розділі роботи автором зазначено види стратегій розвитку підприємств (С.72-73), проте доцільно було б на прикладі окремих підприємств привести види стратегій їх розвитку.

3. В третьому розділі результатом проведеного дослідження визначено місце і роль сільського господарства у забезпеченні продовольчої безпеки (С.167-169), розширити дослідження можна було б шляхом визначення стратегічних напрямків для забезпечення розвитку сільськогосподарського виробництва.

4. Основними складовими державного контролю за виробництвом продукції сільського господарства є: регулювання та підтримка (п.3.3), проте доцільно було б більше уваги приділити конкретизації переваг таким складовими державного контролю.

Вказані зауваження відображають наукову позицію опонента і не заперечують можливості авторського бачення шляхів вирішення задач дисертаційного дослідження.

10. Загальний висновок

Аналіз дисертації на тему «Формування результативності державного регулювання виробництва продукції сільського господарства» та опублікованих праць Галкіна В. В. дає підстави для висновку про те, що дисертаційна робота є завершеним науковим дослідженням, виконаним автором особисто, має теоретичну та практичну цінність, відзначається науковою новизною. У роботі отримано результати, які дали можливість автору комплексно вирішити наукову проблему, яка полягає у визначенні та обґрунтуванні теоретичних, методичних та практичних аспектів державного регулювання виробництва продукції сільського господарства.

За змістовними та формальними ознаками дисертаційна робота відповідає вимогам наказу МОН від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (у чинній редакції), а її автор – Галкін Василь Васильович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії у галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка.

Офіційний опонент:
доктор економічних наук,
професор кафедри обліку і оподаткування
Білоцерківського національного
аграрного університету

Іван
СВИНОУ
С

Автор цифрового
підпису Іван
СВИНОУС
Дата: 2025.04.11
10:38:47 +03'00'

Іван СВИНОУС